

KUTSESTANDARD

05-04062007-05/2

TERVISEKAITSE SPETSIALIST III, IV

TERVISHOIU JA SOTSIAALTÖÖ KUTSENÕUKOGU

Kutsekvalifikatsioonisüsteemi väljaarendamine

EESSÕNA

Eesti kutsekvalifikatsioonisüsteemis määratletakse kutsekvalifikatsiooni nõudeid viiel tasemel. I tase on madalaim ja V tase kõrgeim (vt lisa A – Kutsekvalifikatsiooni süsteemi terminid). Kõik kutsed ei eelda kutsekvalifikatsiooni tasemete fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonitasemed, sealhulgas vajaduse korral ka haridusnõuded, määrab kindlaks kutsenõukogu.

Käesolev kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide vahel kokkulepitud nõudeid tervisekaitse spetsialisti III ja IV kvalifikatsioonile.

Kutsestandardi kavandi koostas Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu juurde moodustatud tervisekaitse töörühm koosseisus:

Jelena Tomasova	Tervisekaitseinspeksioon
Raul Kiivet	Tartu Ülikool
Heino Lutsoja	Tervisekaitseinspeksioon
Mihhail Muzõtsin	Tervisekaitseinspeksioon
Anneli Lorenz	Tartu Tervishoiu Kõrgkool

Ajavahemikus 1. –15. november 2001. a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus, millesse kaasati asjaomaste organisatsioonide ja tervisekaitsetalituse esindajaid erinevatest piirkondadest.

Tervisekaitse spetsialisti III ja IV kvalifikatsiooni sisaldava kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Tervisekaitse spetsialisti III ja IV kvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on koostatud uustöötlusena.

Käesoleva kutsestandardi jõustumisel kaotab kehtivuse 16. aprillil 2002. a Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu otsusega nr. 9 kinnitatud Tervisekaitse spetsialist III ja IV kutsestandard.

Käesolev tervisekaitse spetsialist III, IV kutsestandard on kinnitatud 04. juunil 2007. a Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu otsusega nr. 29.

Kutsestandardis sisalduvad kutsekvalifikatsioonid on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

Kutsestandardite kasutusala on järgmine:

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutse kvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub tervisekaitse muud tervishoiu sidusalad valdkonda, kood 85148.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub tervisekaitse spetsialist 2. pearühma “Tippspetsialistid”, kood 2229.

3 KUTSEKVALIFIKATSIOON

Eesti keeles: Tervisekaitse spetsialist III, IV
Inglise keeles: Specialist of Health Protection III, IV

4 KUTSEKIRJELDUS

Tervisekaitse spetsialist III kontrollib tervisekaitse nõuetest kinnipidamist, koostab nõuete rikkumise avastamisel ettekirjutusi ja rakendab haldussundi kõikides tervisekaitse riikliku järelevalve valdkondades, lahendab elanikkonna tervisekaitsealaseid kaebusi. Ta selgitab välja ja registreerib bioloogiliste, füüsikaliste ja keemiliste ohutegurite taset ning nõustab ja annab soovitusi tervisekaitse nõuete paremaks täitmiseks. Tervisekaitse spetsialist III kvalifikatsiooni taotlemise eelduseks on erialane kutsekõrgharidus.

Tervisekaitse spetsialist IV analüüsib bioloogiliste, füüsikaliste ja keemiliste ohutegurite taset, sellest tulenevaid tervisekahjustusi ning osaleb tervisekaitse poliitika ning tegevuskavade väljatöötamises ja elluviimises. Ta kavandab vajalikke uuringuid ohutegurite intensiivsuse, leviku, ulatuse ja terviseriski määramiseks ning korraldab abinõude elluviimist, hindab nende efektiivsust. Tervisekaitse spetsialist IV hindab planeeringute, ehitiste ja rajatiste, kaupade ning teenuste terviseohutust, annab nõu terviseohutuse parandamiseks ning teeb ettepanekuid tervisekaitse õigusaktide väljatöötamiseks kõrgendatud terviseriskiga valdkondades. Ühtlasi kavandab ta tervisekaitse riikliku järelevalve läbiviimist, moodustab ja juhivad konkreetsete tervisekaitse küsimustega tegelevate töörühmade tööd, juhendab ja kontrollib tervisekaitse spetsialist III tööd. Tervisekaitse spetsialist IV kvalifikatsiooni taotlemise eelduseks on magistriõppe läbimine.

Tervisekaitse spetsialisti kutse eeldab lojaalsust, korrektsust, vastutustunnet ja otsustusvõimet ning suhtlemisoskust.

---

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

5 KUTSEOSKUSNÕUDED

5.1 Üldoskused ja -teadmised

- 5.1.1 Õigusteaduse alused – III algtase; IV algtase
  - 1) Eesti õigussüsteemi mehhanismid
  - 2) rahvusvahelise õiguse alused
  - 3) EL õiguse alused
- 5.1.2 Üldhügieen - III kesktase; IV kõrgtase
- 5.1.3 Kutse-eeetika sh suhtlemisoskus
- 5.1.4 Infokommunikatsiooni tehnoloogia alused - III nõue puudub; IV algtase
- 5.1.5 Arvuti kasutamine – moodulid AO1 - AO7 (vt lisa B)
- 5.1.6 Keeleoskus (vt lisa C)
  - 1) eesti keel – C2
  - 2) võõrkeel – B1
- 5.1.7 Statistika - III algtase; IV kesktase
  - 1) meditsiinilise statistika alused
  - 2) statistiliste uurimistulemuste hindamine
- 5.1.8 Töö organiseerimine, planeerimine, juhtimine - III algtase; IV kesktase
- 5.1.9 Ettekannete, artiklite koostamine, vormistamine, esitamine - III algtase; IV kesktase
- 5.1.10 Asjaajamine III – kesktase; IV – kesktase
- 5.1.11 Kontori- ja sidetehnika kasutamine - III algtase; IV algtase

5.2 Põhioskused ja –teadmised

- 5.2.1 Üldbioloogia alused - III kesktase; IV kesktase
- 5.2.2 Biotehnoloogia alused - III nõue puudub; IV algtase
- 5.2.3 Füüsika
  - 1) biofüüsika - III nõue puudub; IV algtase
  - 2) füüsikaliste ohutegurite iseloomustus - III kesktase; IV kõrgtase
  - 3) mõõtmine ja mõõdetühikud - III kesktase; IV kõrgtase
- 5.2.4 Keemia
  - 1) kemikaalide nomenklatuur - III algtase; IV kesktase
  - 2) analüütilise keemia alused - III nõue puudub; IV algtase
  - 3) inimese biokeemia alused - III algtase; IV kesktase
- 5.2.5 Toksikoloogia - III kesktase; IV kõrgtase
- 5.2.6 Mikrobioloogia ja viroloogia alused - III algtase; IV kesktase
- 5.2.7 Sotsioloogia alused - III nõue puudub; IV kesktase
- 5.2.8 Psühholoogia alused - III nõue puudub; IV kesktase
- 5.2.9 Inimese organismi ehitus ja talitlus - III algtase; IV kesktase
  - 1) üldine anatoomia ja histoloogia
  - 2) üldfüsioloogia
  - 3) üld- ja geenipatoloogia alused
- 5.2.10 Epidemioloogia
  - 1) nakkushaiguste epidemioloogia - III kesktase; IV kõrgtase
  - 2) mittenakkuslike haiguste epidemioloogia - III algtase; IV kesktase
- 5.2.11 Inimese nakkushaiguste tõrje, sh. Haiglanakkustõrje - III kesktase; IV kõrgtase
  - 1) bakternakkused
  - 2) viirusnakkused
  - 3) parasiitnakkused
  - 4) nakkushaiguste ennetamine ja tõrje

- 5.2.12 Toitumine, toidukvaliteet ja -ohutus - III algfase; IV kesktase
- 1) toitained, nende vajadus, toitainete defitsiit
  - 2) tervisliku toitumise põhimõtted
  - 3) toidutehnoloogia alused
  - 4) toidu lisaained
  - 5) toidu füüsikaline, bioloogiline ja keemiline saastumine ning selle mõju tervisele
  - 6) toiduhügieen ja toidualane seadusandlus
  - 7) eri- ja uuendtoit
- 5.2.13 Töötervishoid - III kesktase; IV kõrgtase
- 1) töökeskkonna bioloogilised, füüsikalised ja keemilised ohutegurid ning nende vältimine
  - 2) töökoha ergonoomne korraldus
  - 3) kutsehaiguste diagnostika, ravi ja profülaktika
  - 4) tööhügieen ja töökeskkonna seadusandlus
- 5.2.14 Joogivee kvaliteet ja ohutus - III kesktase; IV kõrgtase
- 1) veeallikate valik ja kaitse
  - 2) joogivee koostis ja selle toime inimesele
  - 3) joogivee töötlemine
  - 4) veevärgi ehitus ja korrashoid
  - 5) joogivee seadusandlus
- 5.2.15 Keskkonnasaastatus - III kesktase; IV kõrgtase
- 1) välis- ja siseõhu saastumine, selle toime ja vältimine
  - 2) pinnase saastumine, selle toime ja vältimine
  - 3) pinna- ja põhjavee saastumine, selle toime ja vältimine
  - 4) keskkonnakaitse õiguslikud alused ja korralduse põhimõtted
- 5.2.16 Kemikaalide ohutu käitlemine
- 1) kemikaalide identifitseerimine ja klassifitseerimise põhimõtted - III kesktase; IV kõrgtase
  - 2) keemilised taimekaitsevahendid - III algfase; IV kesktase
  - 3) biotsiidid - III algfase; IV kesktase
  - 4) kosmeetikavahendid - III algfase; IV kesktase
  - 5) olmes kasutatavad kemikaalid - III algfase; IV kesktase
  - 6) tuntumad kantserogeenid, mutageenid ja tetratogeenid elukeskkonnas - III algfase; IV kesktase
  - 7) kemikaalide seadusandlus ja järelvalve - III kesktase; IV kõrgtase
- 5.2.17 Ioniseeriva kiirguse ohutus - III kesktase; IV kõrgtase
- 1) ioniseeriva kiirguse allikad, kiirguse mõõtmine ja mõõtühikud
  - 2) ioniseeriva kiirguse toime inimesele ja selle vältimine
- 5.2.18 Mitteioniseeriva kiirguse ohutus ja kaitse Ioniseeriva kiirguse ohutus - III kesktase; IV kõrgtase
- 1) mitteioniseeriva kiirguse allikad
  - 2) elektromagnetväljad
  - 3) nähtav valgus, infrapunane ja ultraviolettkiirgus
- 5.2.19 Mürä ja vibratsioon
- 1) akustika alused - III algfase; IV kesktase
  - 2) müra- ja vibratsiooniallikad - III kesktase; IV kõrgtase
  - 3) müra- ja vibratsioonikaitse korraldus ja seadusandlus - III kesktase; IV kõrgtase

- 5.2.20 Asulate ja ehitiste planeerimine ning ehitamine
  - 1) planeeringute hindamine - III nõue puudub; IV kõrgtase
  - 2) ehitusprojektide hindamine - III nõue puudub; IV kõrgtase
  - 3) ehitise tervisekaitse aspektid - III algtase; IV kõrgtase
  - 4) siseõhu kvaliteet ja kaitse - III kesktase; IV kõrgtase
  - 5) supelrannad ja suplusvesi - III kesktase; IV kõrgtase
- 5.2.21 Tarbekaupade ja teenuste ohutus - III kesktase; IV kõrgtase
  - 1) mänguasjad
  - 2) eluruumides kasutatavad tarbekaupad
  - 3) tervishoiuteenused
  - 4) majutusteenused
  - 5) ilu- ja isikuteenused
- 5.2.22 Laste ja vanurite hügieen - III kesktase; IV kõrgtase
  - 1) laste ja vanurite ealised iseärasused
  - 2) tervisekaitse koolieelsetes lasteasutustes ja koolides
  - 3) tervisekaitse laste ja noorukite puhkelaagrites
  - 4) tervisekaitse laste ja vanurite hoolekandeesutustes
- 5.2.23 Elukeskkonna ohutegurite seire korraldamine ja andmekogude organiseerimine - III algtase; IV kõrgtase
- 5.2.24 Terviseriski määramine ja hindamine - III algtase; IV kõrgtase
  - 1) ohutegurite identifitseerimine ja iseloomustamine
  - 2) riski määramine ja hindamine
- 5.2.25 Riski vähendamine - III kesktase; IV kõrgtase
  - 1) “uus lähenemisviis” ja enesekontroll
  - 2) tervisekaitsenõuded ja järelvalve
  - 3) sunni kohaldamine
  - 4) tervisekaitse informatsiooni levitamine
- 5.2.26 Tervisekaitse kavandamine ja korraldamine - III algtase; IV kõrgtase
- 5.2.27 Tervisekasvatus ja tervisedendus - III kesktase; IV kõrgtase
- 5.2.28 Keskkonnatervise strateegia ja taktika - III algtase; IV kõrgtase
- 5.2.29 Rahva tervis ja rahvastiku tervisepoliitika - III algtase; IV kõrgtase

5.3 Isikuomadused ja võimed

- 1) kohanemisvõime
- 2) koostöövõime
- 3) vastutusvõime, usaldatavus, emotsionaalne stabiilsus, korrektsus
- 4) täpsus, kohusetunne, enesedistsipliin
- 5) suhtlemisoskus
- 6) otsustusvõime
- 7) iseseisvus

6 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

KUTSEKVALIFIKATSIOONI SÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsequalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsequalifikatsioon – kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel. Kõik kutsed ei eelda kutsequalifikatsioonide fikseerimist kõigil viiel tasemel. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonid määrab kutsenõukogu.

I tase – lihtsate tööülesannete täitmine sarnastes olukordades; põhilised kutsealased oskused ja teadmised on omandatud enamasti koolitusega; vajadusel juhendatakse töö käigus; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

II tase – põhiliste tööülesannete täitmine erisugustes olukordades; lisaks kutsealastele oskustele ja teadmiste omab vilumust ja kogemust; töötaja töötab iseseisvalt; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

III tase – keerukate tööülesannete täitmine erisugustes ja vahelduvates olukordades; omab kutsealast meisterlikkust; valmisolek kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks või laialdased kutsealased oskused ja teadmised on omandatud koolitusega; valmisolek korraldada ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutada selle eest.

IV tase – erinevate, keerukate, analüüsimist ja otsustamist eeldavate tööülesannete täitmine muutuvates olukordades; laialdased kutsealased teadmised ja oskused, millele lisanduvad kogemused ja vilumused või juhtimisalased teadmised; korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

V tase – teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste süstematiseerimist, edasiarendamist ja teiste õpetamist eeldavate tööülesannete täitmine muutuvates olukordades, kõrgel tasemel kutse- ja erialased teadmised, oskused, millele lisanduvad kogemused ja vilumused või juhtimisalased teadmised; korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

KUTSEOSKUSNÕUDED

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioscused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

KONKREETSETE TEADMISTE JA OSKUSTE TASEMETE KIRJELDUSED

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Kesktaase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

	A1	A2	B1	B2	C1	C2	
MÕISTMINE	Saan aru tuttavatest sõnadest ja fraasidest, mis puudutavad mind, minu perekonda ja minu vahetut ümbrust, kui inimesed räägivad aeglaselt ja selgelt.	Saan aru fraasidest ja sageli kasutatavatest sõnadest, mis on vahetult seotud mulle oluliste valdkondadega (näiteks info minu ja mu perekonna kohta, sisseostude tegemine, kodukoht, töö). Saan aru lühikeste, lihtsate ja selgelt välja- hääldatud ütluste põhisisust.	Saan aru põhilisest infost selges tavakõnes tuttavatel teemal: töö, kool, vaba aeg jne. Saan aru aeglaselt ja selgelt edastatud raadio- või telesaadete põhisisust, kui need käsitlevad päevateemasid või mulle huvitavaid teemasid.	Saan aru pikematest kõnedest ja ettekannetest ning tuttava teema puhul isegi nende keerukamatest nüanssidest. Saan aru enamiku teleuudiste, publitsistikasaadete ja filmide sisust.	Saan aru pikemast tekstist isegi siis, kui see pole selgelt liigendatud ja seosed on esitatud kas kaudselt või vihjamisi. Saan suurema vaevata aru tele- programmidest ja filmidest.	Saan vaevata aru igasugusest kõnest, olenemata sellest, kas seda esitatakse. Saan aru ka kiirkõnest, kui mulle antakse pisut aega hääldusviisiga harjumiseks.	KUULAMINE
	Saan aru tuttavatest nimedest, sõnadest ja väga lihtsatest lausetest näiteks siltidel, plakatitel või kataloogides.	Saan aru väga lühikestest lihtsatest tekstidest. Oskan leida eeldatavat spetsiifilist informatsiooni lihtsatest igapäevatekstidest (näiteks reklaamid, tööpakkumised, prospektid, menüüd, sõiduplaanid), samuti saan aru lühikestest lihtsatest isiklikest kirjadest.	Saan aru tekstidest, mis koosnevad sagedamini esinevatest või minu tööga seotud sõnadest. Saan aru sündmuste, mõtete ja soovide kirjeldusest isiklikes kirjadest.	Saan aru aktuaalsetel teemadel kirjutatud artiklitest, kus autorid väljendavad mingeid kindlaid seisukohti või vaatenurki. Saan aru tänapäevasest proosast.	Saan aru pikkadest ja keerulistest tekstidest, nii olustikulistest kui ka kirjanduslikest, tajudes nende stiilist eripära. Saan aru erialastest artiklitest ja pikematest tehnilistest juhenditest isegi siis, kui need vahetult ei puuduta minu eriala.	Saan vaevata aru kõigist kirjaliku teksti liikidest, sealhulgas abstraktsetest, struktuurilt ja/või keeleli- selt keerulistest tekstidest, näiteks käsiraamatutest, erialastest artiklitest ja ilukirjandusest.	LUGEMINE
RÄÄKIMINE	Oskan lihtsal viisil suhelda tingimusel, et vestluspartner aeglaselt räägib, vajadusel öeldut kordab või ümber sõnastab ning mind vestlemisel aitab. Oskan küsida lihtsaid küsimusi ja neile vastata.	Saan hakkama igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsust ja lihtsat infovahetust tuttavatel teemadel. Oskan kaasa rääkida, ehkki ma ei oska veel ise vestlust juhtida.	Saan enamasti keelega hakkama maal, kus see on kasutusel. Oskan ettevalmistuseta vestelda tuttavatel, huvitaval või olulisel teemal: pere, hobid, töö, reisimine ja päevasündmused.	Oskan vestelda piisavalt spontaanselt ja ladusalt, nii et suhtlemine keelt emakeelena kõnelevate inimestega on täiesti võimalik. Saan aktiivselt osaleda aruteludes tuttavatel teemal, oskan oma seisukohti väljendada ja põhjendada.	Oskan end mõistetavaks teha ladusalt ja spontaan- selt, väljendeid eriti otsi- mata. Oskan kasutada keelt paindlikult ja tulemuslikult nii ühiskondlikel kui ka tööalastel eesmärkidel. Oskan avaldada mõtteid ja arvamusi ning vestluses teemat arendada.	Saan vaevata osaleda igas vestluses ja diskussioonis ning oskan idioome ja kõnekeelseid väljendeid. Oskan täpselt edasi anda tähendusvarjundeid. Vajadusel oskan lausungi ümber sõnastada, nii et vestluses osalejad seda vaevalt märkavad.	SUULINE SUHTLUS
	Oskan kasutada lihtsaid fraase ja lauseid kirjeldamaks kohta, kus elan, ja inimesi, keda tunnen.	Oskan kasutada mitmeid fraase ja lauseid, et kirjeldada oma perekonda ja teisi inimesi, elutingimusi, hariduslikku tagapõhja, praegust või eelmist tööd.	Oskan lihtsate seostatud lausetega kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja kavatsusi. Oskan lühidalt põhjendada ning selgitada oma seisukohti ja plaane. Oskan edasi anda jutu, raamatu ja filmi sisu ning kirjeldada oma muljeid.	Oskan selgelt ja üksik- asjalikult käsitleda ainet laias teemaderingis, mis puudutab minu huvialasid. Oskan selgitada oma seisukohti aktuaalsetel teemadel, tuues välja erinevate arvamuste poolt- ja vastuargumentid.	Oskan keerulisi teemasid täpselt ja üksikasjalikult kirjeldada, välja tuua alateemad ja olulisemad punktid ning teha kokkuvõtet.	Oskan esitada selge ja ladusa, kontekstile vastavas stiilis kirjelduse või põhjenduse, millel on loogiline ülesehitus, mis aitab kuulajal märgata ja meelde jätta kõige olulisemat.	SUULINE ESITUS
KIRJUTAMINE	Oskan kirjutada lühikest ja lihtsat teadet (näiteks postkaarti puhkuse- tervitustega) ning täita formulare (näiteks hotelli registreerimislehte, kus küsitakse isikuandmeid: nime, aadressi, rahvust/ kodakondsust).	Oskan teha märkmeid ja koostada väga lihtsat isiklikku kirja, näiteks kellegi tänamiseks.	Oskan koostada lihtsat seostatud teksti tuttavatel või mulle huvi pakkuvatel teemal. Oskan kirjutada isiklikku kirja, milles kirjeldan oma kogemusi ja muljeid.	Oskan kirjutada selgeid ja detailseid tekste mulle huvi pakkuvates teemaderingis. Oskan kirjutada esseed, aruannet või referaati, edastamaks infot ning kommenteerides ja põhjendades oma seisukohti. Oskan kirjutada kirju, milles tõstan esile kogemuste ja sündmuste mulle olulisi aspekte.	Oskan ennast väljendada selges, hästi liigendatud tekstis, avaldades oma arvamust vajaliku põhjalikkusega. Oskan kirjutada kirja, esseed või aruannet keerukal teemal ja esile tõsta olulisemat. Oskan lugejast lähtuvalt kohandada oma stiili.	Oskan kirjutada ladusalt ja selgelt vajalikus stiilis. Oskan koostada keerulisi kirju, aruandeid või artikleid, esitada ainet loogiliselt liigendatuna nii, et lugeja suudab eristada olulist. Oskan koostada erialaseid ja ilukirjandus- likke sisukokkuvõtteid, annotatsioone ning retsen- sioone.	KIRJUTAMINE

Tabel. Euroopa Nõukogu keeleoskustasemete süsteem: enesehindamise skaala

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL/ICDL – The European Computer Driving Licence/The International Computer Driving Licence) tõendab selle omaja praktilisi põhioskusi laiatarbe tarkvara kasutamisel. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelitöötlus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Esitlus

AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon

AO1 INFOTEHNOLOOGIA PÕHIMÕISTED JA INFOÜHISKOND

1. Põhimõisted
2. Riistvara
3. Mälu
4. Tarkvara
5. Arvutivõrgud
6. Arvutid igapäevaelus
7. Infotehnoloogia ja ühiskond
8. Turvalisus, õiguskaitse ja seadusandlus
9. Infotehnoloogia ja Eesti

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUS

1. Elementaarioskused
2. Töölaud
3. Failihaldus
4. Failide lihtne redigeerimine
5. Prindihaldus

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Alustamine
2. Põhioperatsioonid
3. Kujundamine (vormindamine)
4. Dokumendi viimistlemine
5. Printimine
6. Muud oskused

AO4 TABELITÖÖTLUS

1. Elementaarioskused
2. Põhioperatsioonid
3. Valemid ja funktsioonid
4. Kujundamine (vormindamine)
5. Diagrammid ja objektid
6. Printimine

AO5 ANDMEBAASID

1. Alustamine
2. Andmebaasi loomine
3. Vormi kasutamine
4. Informatsiooni otsimine
5. Aruanded

AO6 ESITLUS

1. Elementaaroskused
2. Põhitegevused
3. Vormindamine
4. Graafika ja diagrammid
5. Printimine ja levitamine
6. Slaidiseansi efektid
7. Slaidiseansi vaatamine

AO7 INFORMATSIOON JA KOMMUNIKATSIOON

1. Veebi kasutamise elementaaroskused
2. Veebis navigeerimine
3. Otsing veebis
4. Järjehoidjad (bookmarks)
5. Elektronposti kasutamise elementaaroskused
6. Kirjavahetus
7. Adresseerimine
8. Postkasti haldamine
9. Listid ja uudisgrupid